

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Zaaknummer: Z/24/083626/391352
Datum collegebesluit: dinsdag 23 april 2024
Datum commissievergadering: donderdag 23 mei 2024
Datum raadsvergadering: dinsdag 4 juni 2024

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar
Portefeuillehouder: Wethouder Bloemendaal en wethouder Zoutendijk
Programma: Mens en Maatschappij

Kernboodschap: Het beleidsplan Sociaal Domein vormt de basis van het beleid en de uitvoeringsplannen voor het Sociaal Domein. De visie laat bewust ruimte voor flexibiliteit voor de uitvoering hiervan, zodat we kunnen inspelen op de actualiteiten in Wassenaar. De visie kan gezien worden als een paraplu. Hieronder vallen de beleidsnota's en uitvoeringsplannen, waarin de visie concreet wordt vertaald naar de uitvoering.

Bijlagen:

1. Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar
2. Advies ASD Conceptbeleidsplan Sociaal Domein Wassenaar
3. B&W-reactie op advies ASD Conceptbeleidsplan Sociaal Domein Wassenaar

Stukken ter inzage: Nee
Indien dit vertrouwelijke stukken zijn of persoonsgegevens bevatten

Beslispunten:

1. *Het beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar vast te stellen, met de daarin genoemde missie, visie en uitgangspunten.*

Relatie met:

Agendapunt:
 Toezegging:

Amendement/motie:

Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar

Inleiding

Het beleidsplan Sociaal Domein schetst de visie voor het Sociaal Domein voor de komende jaren, aan de hand van de Wassenaarse context. Het vormt de basis van het beleid en de uitvoeringsplannen voor het Sociaal Domein. De visie laat bewust ruimte voor flexibiliteit voor de uitvoering hiervan, zodat we kunnen inspelen op de actualiteiten in Wassenaar.

De kern van de gemeentelijke verantwoordelijkheid in het Sociaal Domein is vastgelegd in drie wetten: de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet. Naast de genoemde wetten is er een groot aantal beleidsdomeinen en onderliggende wettelijke kaders die ook bijdragen aan het welbevinden van onze inwoners. Deze beleidsterreinen vormen onderdeel van het Sociaal Domein en maken deel uit van onze brede blik hierop.

We vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen in ons dorp. Maar meedoen is soms (even) niet mogelijk, bijvoorbeeld omdat mensen zich eenzaam voelen, een grote zorgtaak hebben voor kinderen, de omgeving onvoldoende inclusief is of ouders psychische klachten hebben. We willen voorkomen dat een ondersteunings-, hulp- of zorgvraag ontstaat en zetten in op preventie. Op het moment dat het nodig is, willen we dat er een passend aanbod is van informatie, advies, ondersteuning, hulp en zorg.

De genoemde strategie kent de volgende uitgangspunten:

- **Beschikbaarheid:** We willen dat de benodigde informatie, advies, ondersteuning, hulp en zorg beschikbaar blijven voor inwoners die hierop zijn aangewezen. Het is belangrijk dat inwoners weten waar ze terecht kunnen en dat het aanbod toegankelijk is.
- **Inzet op preventie:** We versterken onze inzet op collectieve preventie voor het deel van de bevolking dat geen problemen ervaart of een verhoogd risico op bepaalde problematiek heeft. En waar nodig zetten we in op individuele preventie voor het deel van de bevolking met (beginnende) klachten. Preventieve inzet voorkomt hogere maatschappelijke en financiële kosten op de langere termijn. Een gezonde bevolking is namelijk productiever en heeft minder zorgkosten.
- **Vergroten kansengelijkheid:** We zetten dáár in, waar de meeste 'winst' in kansengelijkheid te behalen valt. Op dit moment leven mensen met een lage sociaaleconomische status achttien jaar minder lang in goed ervaren gezondheid en is hun levensverwachting zeven jaar korter. De verwachting is dat bij ongewijzigd preventiebeleid deze verschillen eerder zullen toenemen. We willen dat deze verschillen afnemen en er meer kansengelijkheid ontstaat.

Daarom zetten we in op het vergroten van de kansen van de inwoners die op dit moment minder kansen hebben. Dit betekent dat we ongelijk investeren om verschillen te verkleinen en daarmee kansengelijkheid te vergroten.

- **Positieve Gezondheid:** We volgen het gedachtegoed van Positieve Gezondheid. Dit is een bredere kijk op gezondheid, waar verder wordt gekeken dan de aan- of afwezigheid van een ziekte of beperking. De brede kijk op gezondheid ontstaat door te kijken naar verschillende levensdomeinen, namelijk lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Het accent ligt niet op ziekte, maar op mensen zelf en hun veerkracht. Deze benadering draagt bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan en zelf zoveel mogelijk regie te voeren. Het gedachtegoed van Positieve Gezondheid wordt breed gedragen door onder andere het Sociaal Team Wassenaar.
- **Haalbaarheid en beschikbaarheid:** Bij de inzet die we in het Sociaal Domein plegen zijn we transparant over de haalbaarheid van plannen en de beheersbaarheid van de bijbehorende kosten. We gaan ervan uit dat ieder zijn eigen verantwoordelijkheid draagt en we handelen binnen de beschikbare financiële kaders. Waar nodig maken we scherpe keuzes.
- **Rol van de gemeente:** De gemeente kan diverse rollen aannemen. Er zijn twee belangrijke factoren die meespelen. De eerste is in hoeverre de gemeente of de samenleving meer initiatief heeft. De tweede is in hoeverre de gemeente en de samenleving betrokken zijn bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. De rol die de gemeente Wassenaar aanneemt, hangt af van het taakgebied. Wanneer het gaat om het toezien op de correcte uitvoering van wetten, zal de gemeente een normerende rol aannemen. In andere gevallen neemt de gemeente Wassenaar steeds vaker de rol van partner of van ondersteunende gemeente aan, waarbij nauw wordt samengewerkt met de maatschappij. We benaderen daarbij belanghebbenden als partners of ondersteunen bij nieuwe initiatieven. De gemeente is hierbij gericht op meer inbreng vanuit de samenleving. Dit doen we omdat we als maatschappij samen verantwoordelijk zijn voor de maatschappelijke opgaven die er zijn. We verwachten partnerschap en eigenaarschap om gezamenlijk deze maatschappelijke opgaven aan te pakken.
Door deze verschillende rollen toe te passen, kan de gemeente actief de juiste zorg op de juiste plek inzetten.

Ten opzichte van voorgaande jaren leggen we meer accent op preventie en durven we keuzes te maken door te kijken waar onze inzet het meeste oplevert voor de inwoners. Preventieve interventies hebben de potentie om de volksgezondheid positief te beïnvloeden en vragen om investeringen waarvan de effecten pas na langere tijd zichtbaar zijn. Een gezonde bevolking is productiever en heeft minder zorgkosten. Zo voorkomt preventieve inzet hogere maatschappelijke en financiële kosten op de langere termijn. Het feit dat investeringen in preventie veel bijdragen aan gezondheidswinst, blijkt steeds duidelijker uit maatschappelijke kosten- en batenanalyses en andere vormen van evaluatie. Het is dus niet de vraag óf preventie werkt, maar wélke preventie werkt.

Beoogd effect

Wanneer het beleidsplan wordt vastgesteld, is helder wat de visie is voor Wassenaar voor het Sociaal Domein de komende jaren. Het beleidsplan leidt tot integraal beleid en geeft sturing aan de keuzes die in de komende jaren in het Sociaal Domein gemaakt moeten worden.

Argumenten

1. *Het vaststellen van het beleidsplan is een bevoegdheid van de raad.*
2. *Met het beleidsplan wordt invulling gegeven aan de wettelijke verplichtingen van de gemeenteraad voor de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet.*
3. *Het beleidsplan sluit aan bij eerder vastgesteld beleid.*

Het voorliggende beleidsplan sluit aan bij de missie en visie Sociaal Team Wassenaar 2030 en het College-uitvoeringsprogramma 2023-2027.

Kanttekeningen

2.1 Het Sociaal Domein is complex en de bewegingsruimte van de gemeente is beperkt.

De gemeente is een van de spelers in het complexe veld van het Sociaal Domein. We hebben te maken met regiosamenwerking, rijksregelingen en (steeds veranderende) wetgeving. De Jeugdwet en de Wmo zijn zo ingericht dat gevraagde hulp en ondersteuning door gemeente geboden moet worden wanneer deze gegrond wordt aangevraagd.

Uitvoering: Financiën

Het voorstel heeft geen directe financiële consequenties.

Voor diverse onderwerpen in het Sociaal Domein zijn of worden aanvullende beleidsnota's en/of uitvoeringsplannen opgesteld, waarin de concrete vertaling van de visie naar de uitvoering wordt gemaakt. In deze nota's en plannen worden de financiële consequenties uitgewerkt, waarbij we een realistische blik hebben op en transparant zijn over de haalbaarheid en beheersbaarheid van de financiën.

Het beleid zoals beschreven in het beleidsplan Sociaal Domein wordt uitgevoerd binnen de financiële kaders van de meerjarenbegroting.

Uitvoering: Juridisch kader

- Artikel 160, lid 1, onder b, van de Gemeentewet (het college is bevoegd beslissingen van de raad voor te bereiden en uit te voeren).
- Artikel 147, lid 2, van de Gemeentewet (de bevoegdheid van de raad tot het vaststellen van, i.c., het beleidsplan)
- Naast de Jeugdwet, Participatiewet en Wmo is er een groot aantal beleidsdomeinen en onderliggende wettelijke kaders die ook bijdragen aan het welbevinden van onze inwoners. Hiervoor verwijzen we graag naar bijlage A in het beleidsplan. Daar is een uitgebreid overzicht

van de voor het Sociaal Domein relevante verdragen, wetten en regelingen te vinden, met daarbij een toelichting op de gemeentelijke verantwoordelijkheden.

Een uitwerking van de wettelijke eisen uit artikel 2.1.2 van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 en artikel 2.2 van de Jeugdwet volgt in aanvullende beleidsnota's. Hier is voor gekozen omdat het beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar de keuzes voor het volledige Sociaal Domein op hoofdlijnen bevat. Het omschrijft de missie, visie, maatschappelijke opgaven van Wassenaar en de uitgangspunten voor de uitvoering hiervan.

Daarnaast is het goed te benoemen dat de juridische afspraken uit de diverse wetten zijn uitgewerkt in verordeningen.

Uitvoering: Communicatie en Inwonersparticipatie

In juni 2022 tot en met juni 2023 heeft een participatietraject rondom inclusie plaatsgevonden. Bij dit traject hebben veel inwoners en maatschappelijke partners inbreng geleverd. De opbrengst is het startpunt voor het beleidsplan en mede op basis hiervan is een startnotitie ontwikkeld. Deze startnotitie is vastgesteld in gemeenteraad in september 2023.

Vervolgens is gewerkt aan het beleidsplan Sociaal Domein. In maart 2024 zijn diverse themasessies georganiseerd voor de commissie Mens & Maatschappij, voor de Adviesraad Sociaal Domein en voor diverse maatschappelijke partners. De opgehaalde inbreng is verwerkt in het beleidsplan.

Er is daarnaast ook formeel advies gevraagd aan de Adviesraad Sociaal Domein (ASD). Het advies van de ASD is te vinden in bijlage 2. De beantwoording van de reactie van de ASD is te vinden in bijlage 3.

Na vaststelling van het beleidsplan zal het worden gedeeld met allen die aanwezig waren tijdens de themasessies in 2024. Bij het opstellen van de onderliggende beleidsnota's en uitvoeringsplannen, wordt de doelgroep nadrukkelijk betrokken.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester